

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Рівненського державного гуманітарного
університету
від 31 серпня 2016 р.
протокол № 4/16

проф. Постолюк Р.М.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	перший (бакалаврський)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	бакалавр
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 Освіта/Педагогіка
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	014 Середня освіта (Німецька мова і література)
КВАЛІФІКАЦІЯ	Бакалавр середньої освіти, вчитель німецької мови, другої іноземної мови та зарубіжної літератури

Рівне, 2016 р.

Освітньо-професійна програма бакалавра за спеціальністю 014 Середня освіта (Німецька мова і література), розроблена до введення в дію Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти проектною групою Рівненського державного гуманітарного університету у складі:

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми):

Середюк Лариса Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри практики німецької та французької мов.

Члени проектної групи:

Джава Надія Арсентіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри практики німецької та французької мов.

Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри практики німецької та французької мов

Освітня програма обговорена та схвалена на засіданні вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету.

Протокол № 7 від 31 серпня 2016 р.

Голова вченої ради РДГУ

проф. Постоловський Р.М.

Введено в дію наказом ректора Рівненського державного гуманітарного університету від 31 серпня 2016 р. № 144-01-01 як тимчасовий документ до введення Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Німецька мова і література).

Ця програма не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу Рівненського державного гуманітарного університету.

1. Профіль програми бакалавра	
зі спеціальності 014 Середня освіта (Німецька мова і література)	
1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Рівненський державний гуманітарний університет
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна програма спеціальності 014 Середня освіта (Німецька мова і література)
Тип диплома та обсяг освітньо-професійної програми	Диплом бакалавра. Одиничний. 240 кредитів ЄКТС / 4 роки
Акредитуюча організація	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Термін акредитації	Акредитаційна комісія України. Термін дії до 1 липня 2026 року.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Атестат про повну загальну середню освіту . Сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання.
Мова(и) викладання	Українська, англійська, німецька, французька, російська
Основні поняття та їх визначення	В програмі використано основні поняття та їх визначення відповідно Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р., «Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти», схвалених сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол від 29.03.2016 № 3).
2 – Мета освітньої програми	
	Підготовка висококваліфікованого вчителя німецької мови та літератури, другої іноземної мови та зарубіжної літератури, який повинен оволодіти знаннями з іноземних мов (теорія і практика), методики викладання іноземних мов та літератур, педагогіки і психології середньої освіти; володіє способами організації навчально-виховного процесу, технологіями урочної та позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань - 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (німецька мова і література) <i>Об'єктами професійної діяльності є:</i> освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти. <i>Цілі навчання:</i> підготовка професійно- компетентних майбутніх учителів іноземних мов та зарубіжної літератури, здатних використовувати теоретичні знання й практичні навички у процесі навчання та виховання. <i>Теоретичний зміст предметної області включає:</i> інноваційні підходи, моделі, принципи, поняття та категорії педагогічних та філологічних наук. Теоретичні, практичні та соціокультурні аспекти навчання іноземних мов та світової літератури. <i>Методи, методики та технології</i> спрямовані на засвоєння здобувачем методів навчання і виховання в процесі навчання іноземних мов та

	зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, та включають методики і технології (індивідуальні, групові, інформаційні) організації і реалізації освітнього процесу. <i>Інструменти та обладнання:</i> інформаційні та комунікаційні бази даних, програмне забезпечення та Інтернет-ресурси.
Орієнтація освітньої програми	Професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Професійна освіта за спеціальністю 014 Середня освіта (німецька мова та література) Програма спрямована на якісні та кількісні параметри підготовки вчителя іноземної мови, другої іноземної мови, зарубіжної літератури, що відповідають вимогам його кваліфікаційної характеристики, згідно з якою фахівець готується до здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів Ключові слова: іншомовна освіта, навчальний процес, професійно-комунікативна компетентність, методика і технологія навчання, організація, управління, вчитель.
Особливості та відмінності	Освітньо-професійна програма розроблена з урахуванням багаторічного досвіду підготовки фахівців - учителів іноземних мов та зарубіжної літератури, та відповідного досвіду провідних вітчизняних університетів і поєднує поглиблене вивчення німецької мови та літератури, другої іноземної мови та зарубіжної літератури з глибоким опануванням теоретико-лінгвістичних, психолого-педагогічних дисциплін, педагогічною (виробничою, пропедевтичною) та мовленнєвою практиками, розробкою та захистом дослідницьких проектів фахового спрямування, залученням до процесу міжкультурної комунікації.
4 – Працевлаштування випускників освітньої програми та продовження освіти	
Професійні права	бакалавр середньої освіти може працювати в освітній галузі; на викладацьких посадах у загальноосвітніх навчальних закладах. Освітньо-професійна та освітньо-наукова програма за спеціальністю «Середня освіта (німецька мова та література)» може бути спрямована на підготовку професій згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010).
Продовження освіти (академічні права)	НРК України–7 рівень, EQ-EHEA–другий цикл, EQF LLL–7 рівень
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<i>Технології навчання:</i> інформаційно-комунікаційні, дистанційні, студентоцентричні, модульні, дискусійні, проблемні, навчання у співробітництві, проєктивна освіта. <i>Форми навчання:</i> лекції, семінари, лабораторні та практичні заняття в малих групах, індивідуальні заняття та самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами; колективне, групове та інтегративне навчання, консультації.
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційні (письмові, усні) екзамени, тестування, презентації наукової, творчої роботи, залік з педагогічної практики, курсові роботи, дипломні (бакалаврські) роботи.

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність до формування особистості педагога, що характеризується сукупністю теоретичних, лінгвістичних, країнознавчих і методичних знань з іноземної мови; застосування стратегій і тактик іншомовної поведінки, що забезпечують успішне навчання іноземної мови; досягнення високого рівня ефективної професійної діяльності, а також здатність до подальшого самовдосконалення і самореалізації.
Загальні компетентності (ЗК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність вчитися та оволодівати науково-теоретичними знаннями. 2. Здатність здійснювати педагогічну діяльність. 3. Здатність використовувати психологічні закономірності навчання в освітній діяльності. 4. Здатність ухвалювати рішення та відповідати за них. 5. Здатність до стимулювання активності як окремих учнів, так і колективу в цілому. 6. Здатність володіти інформаційними технологіями, уміння опрацьовувати різні види інформації. 7. Здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможності. 8. Здатність до застосування набутих знань та компетентностей у повсякденному житті. 9. Здатність до ефективного комунікування й представлення складної комплексної інформації усно та письмово, використовуючи інформаційно комунікаційні технології. 10. Здатність до критичного мислення. 11. Здатність у вирішенні соціальних і професійних завдань. 12. Здатність здійснювати творчу, нестандартну діяльність, активно проявляти власну ініціативу, самостійність. 13. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 14. Здатність до аналізу та оцінки сучасних соціальних, освітньо-культурних процесів та явищ. 15. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Здатність застосовувати знання основ педагогіки та психології у професійній педагогічній діяльності. 2. Здатність до глибокого розуміння специфіки вербальної та невербальної поведінки, яка прийнята у певній культурі, сприймання полікультурності. 3. Здатність визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати власну навчальну траєкторію. 4. Здатність застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати. 5. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу художнього тексту, демонструвати знання течій сучасної світової літератури, висловлювати власну думку щодо прочитаного. 6. Здатність до застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією в професійній педагогічній діяльності та публічному просторі. 7. Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності.

	<p>8. Здатність володіти технологіями використання базових літературознавчих понять у процесі виявлення закономірностей розвитку сучасного літературного процесу.</p> <p>9. Здатність ефективно брати участь у іншомовній комунікації, обираючи для цього вірну стратегію дискурсу, а також адекватну стратегію для підвищення ефективності комунікації.</p> <p>10. Здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички в галузі лексикології, теоретичної граматики і фонетики, та стилістики іноземної мови.</p> <p>11. Здатність усвідомлення вітчизняної культури через посилення ролі іноземної мови у вихованні учнів і залучення їх до світової культури;</p> <p>12. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з іноземної та державної мови), володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1.</p> <p>13. Здатність здійснювати добір методів і засобів діагностування, корекції особистісного розвитку учнів, педагогічного супроводу процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів.</p> <p>14. Здатність адекватно вирішувати проблеми учнівського колективу в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності на засадах диференційованого та індивідуального підходів до навчання.</p> <p>14. Здатність до міжкультурної взаємодії що є важливим структурним компонентом професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови.</p>
--	---

7. Програмні результати навчання

<p>Знання:</p>	<p>1) знання мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку іноземної мови, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності;</p> <p>2) володіє знаннями методикі білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі;</p> <p>3) знання державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з іноземної мови для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності;</p> <p>4) знання сучасних методик й технологій (зокрема інформаційні) для забезпечення якості навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах; сучасних психологічних, філологічних й дидактичних засад навчання іноземних мов;</p> <p>5) знання основних методів фонологічного, морфологічного, синтаксичного, дискурсивного та семантичного аналізу іншомовного тексту з урахуванням мовних і екстралінгвістичних факторів;</p> <p>6) знання сучасних методів обробки і систематизації інформації в галузі професійної діяльності та використання її в освітньому процесі;</p> <p>7) знання про основні теоретичні засади, поняття та категорії теорії мовної комунікації; стратегії і тактики спілкування;</p> <p>8) знання сучасних тенденцій навчання, способів здобуття знань з різноманітних джерел та критичного їх оцінювання, методів дослідження в методиці навчання іноземних мов;</p>
-----------------------	---

	<p>9) знання найновіших теоретичних знань в галузі лінгвістики, теорії комунікації, літературознавства та культурології та уміння аплікувати їх до навчальної діяльності;</p> <p>10) знання складових елементів наукових знань з іноземної філології; основних термінологічних понять філологічного наукознавства; історії досліджень з германського мовознавства; наукові парадигми сучасного мовознавства;</p> <p>11) знання загального соціокультурного контексту власної діяльності та здатність самостійно орієнтуватися в культурному середовищі сучасного суспільства і брати участь в діалозі культур для вирішення проблемних завдань;</p> <p>12) знання психолого-педагогічних аспектів навчання, виховання та розвитку учнів середньої школи, критичне ставлення до світоглядних теорій у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань;</p> <p>13) знання відповідних компетентностей, структурними елементами яких є конкретні професійні та особистісні якості, узгоджені із соціальним запитом суспільства на вивчення іноземних мов, а також глобалізацією та інтеграцією світової спільноти;</p> <p>14) знання специфіки перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності.</p> <p>15) знання сучасних форм діагностування навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів, методів формування навичок самостійної роботи й розвитку творчих здібностей і логічного мислення учнів ;</p>
<p>Уміння:</p>	<p>1) уміння координувати і регулювати іншомовну діяльність усіх учасників спілкування й обирати адекватні засоби комунікативного впливу щодо її подальшого стимулювання (взаємооцінка, взаємоконтроль);</p> <p>2) уміння розуміти закономірності розвитку літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільно-літературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою;</p> <p>3) уміння виявляти і аналізувати психологічні особливості особистості; складати психологічний портрет особистості; створювати ефективні умови для самореалізації та самовираження учня;</p> <p>4) уміння здобувати декларативні знання з друкованих джерел, здійснювати самостійний науковий пошук, аналізувати передовий досвід та узагальнювати власні спостереження, практично реалізовувати результати дослідження проблеми в самостійно виконаних розробках (планування уроків, розробка вправ, підготовка позакласних заходів і т.ін.);</p> <p>5) уміння реалізувати такі функції вчителя іноземної мови: комунікативно-навчальну(сформувати в учнів іншомовну, мовленнєву, соціокультурну та навчальну компетенцію); гностичну</p>

(аналізувати і прогнозувати навчальну діяльність учнів, власну професійну діяльність), конструктивно-плануючу (планувати і творчо конструювати навчальний процес), організаторську (проводити уроки і позакласні заходи); освітню (забезпечити освіту учнів засобами іноземної мови), виховну (виховувати учнів через систему особистого ставлення до іншомовної культури і процес оволодіння цією культурою); розвиваючу (розвивати інтелектуальну й емоційну сфери особистості учнів, їх пізнавальні й розумові здібності);

6) уміння здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії;

7) уміння визначати жанрово-стильову своєрідність художнього твору, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, володіння різними видами аналізу художнього твору, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури;

8) уміння аналізувати та адекватно оцінювати свою здатність до навчання іноземної мови (самооцінка, самоконтроль); володіння основами професійної культури;

9) уміння обирати оптимальну структуру заняття з іноземної мови для досягнення конкретної цілі, конкретизувати комунікативні уміння в окремому виді мовленнєвої діяльності і підбирати вправи, які б забезпечували їх формування;

10) уміння організовувати свою подальшу самоосвіту, самовдосконалення, саморозвиток у галузі іншомовної діяльності, а також здатність контролювати власну діяльність;

11) уміння обирати найбільш доцільний стиль спілкування з учнями, володіння різноманітними тактиками і прийомами впливу на школярів в умовах різноманітних навчальних ситуацій, усвідомлення сильних і слабких сторін своїх дій;

12) уміння поєднувати вимогливість із демократичністю, що проявляється в ході надання свободи прояву ініціативи і самостійності учнів, здатність налагоджувати емоційний контакт, формувати відносини взаємної симпатії та довіри, виявляти доброзичливість і тактовність у стосунках з учнями;

13) уміння організовувати свою мовленнєву поведінку відповідно до соціокультурних стереотипів носіїв іноземної мови та вводити осіб, що навчаються, у ситуацію міжкультурної комунікації, створеної в навчальних умовах;

14) уміння бути мовленнєвим партнером для учня (зрозуміти позицію іншого у спілкуванні, проявити інтерес до його особистості, його проблеми, інтерпретувати і "читати" його внутрішній стан через нюанси поведінки, впливати на учня опосередковано, через створення умов для появи у нього бажаної реакції на явища та факти іншомовної культури, приймати думку партнера по спілкуванню);

15) уміння використання стимулюючих впливів порівняно з оцінювальними і особливо дисциплінуючими, які блокують навчання іншомовного спілкування.

Комунікація:	<ol style="list-style-type: none"> 1) сприймання й породження іншомовних текстів згідно з поставленим чи викликаним комунікативним завданням, яке включає ситуацію спілкування й комунікативний намір; 2) здійснення комунікативних відносини з іншими людьми, орієнтація в ситуації та здатність керувати нею; 3) уміння встановлювати соціально-психологічний комунікативний контакт, індивідуально орієнтовану взаємодію, що забезпечує творчий характер процесу навчання і високий рівень засвоєння навчального матеріалу; 4) здійснення міжмовного, міжкультурного та міжособистісного спілкування у процесі вивчення іноземної мови, створення умов для міжкультурної комунікації.
Автономія і відповідальність:	<ol style="list-style-type: none"> 1) здатний виявляти готовність до креативної діяльності, відповідного реагування на вимоги часу, впливати на проблеми моральності учнів формувати духовно інтелектуальну творчу особистість, адаптовану до сучасних вимог, різнобічно розвинену, соціально зрілу, яка успішно засвоює ціннісний нормативний досвід поколінь, виробляючи свій власний досвід діяльності, творчості, спілкування; 2) готовий до методичної мобільності і оновленого способу мислення; системного застосування компетентнісних, особистісно зорієнтованих технологій у навчально–виховному процесі; 3) здатний виявляти самостійність у формуванні системи цінностей з урахуванням особистих запитів, норм ситуації та естетичних уподобань для формування духовно–ціннісних орієнтацій учнів; 4) спроможний адаптуватися у сучасному освітньому просторі; конкурентоспроможний фахівець, який є дослідник, творець нових знань, проектувальник свого життя.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники з науковими ступенями та вченими званнями. Проведення лекцій із навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які працюють за основним місцем роботи, становить 90 % визначеної навчальним планом кількості годин; які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – 15%. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники один раз на п'ять років проходять стажування, в т.ч. закордонні.</p>
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	<p>Використання сучасного програмного забезпечення у вибраній спеціальності.</p>
Специфічні характеристики	<p>Використання віртуального навчального середовища Рівненського державного гуманітарного університету. Наукова бібліотека, читальні</p>

інформаційно-методичного забезпечення	зали, віртуальне навчальне середовище Moodle, корпоративна пошта, навчальні і робочі плани, графіки навчального процесу, навчально-методичні комплекси дисциплін, навчальні та робочі програми дисциплін.
9 – Основні компоненти освітньої програми	
Перелік освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових і кваліфікаційних робіт)	Матрицю відповідності програмних компетентностей навчальним дисциплінам та структуру навчальної програми наведено в Додатках
10 – Академічна мобільність (регламентується Постановою КМУ № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року)	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та вищими навчальними закладами й науковими установами України.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Рівненським державним гуманітарним університетом та зарубіжними навчальними закладами: <ul style="list-style-type: none"> • Університетом Франції Ренн-2 (Rennes 2), • Університетом Франції м. Перпіньян Via Domitia, • Академія ім. Яна Длугоша в Ченстохові (Польща)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе

Перелік компонентів освітньої програми

1. Цикл загальної підготовки

Історія України
Історія української культури
Українська мова (за професійним спрямуванням)
Філософія
Основи екології
Вікова фізіологія і валеологія
Філософія освіти
Філософія науки
Основи зіставного мовознавства
Економіка
Релігієзнавство
Етика і естетика
Правознавство
Соціологія
Політологія

2. Цикл професійної підготовки

Психологія
Педагогіка
Безпека життєдіяльності з основами охорони праці
Вступ до мовознавства
Латинська мова
Теоретичний курс першої іноземної мови (Історія мови. Теоретична фонетика. Теоретична граматики. Лексикологія. Стилїстика)
Загальне мовознавство

Країнознавство (лінгвокраїнознавство)
Практика усного та писемного мовлення
Практична фонетика
Практична граматики
Методика викладання іноземних мов
Друга іноземна мова
Зарубіжна література
Інформаційно-комунікаційні технології
Вступ до літературознавства
Методика застосування комп'ютерної техніки при вивченні іноземних мов (за професійним спрямуванням)
Література країн основної мови
Методика викладання зарубіжної літератури
Практикум з другої мови
Теоретичний курс другої іноземної мови (Лексикологія другої мови. Теоретична граматики другої мов. Стилїстика другої мови)
Методика викладання другої мови
Основи лінгвістичних досліджень
Основи літературознавчих досліджень
3. Практична підготовка
Навчальна (мовленнєва) практика
Педагогічна практика (пропедевтична)
Педагогічна практика (виробнича)

**Гарант освітньої програми,
керівник проектної групи:**

доц. Середюк Л.А.